

Újból válságosra fordult a közel-keleti helyzet

(Folytatás az 1. oldalról.)

még mindig nem számolták fel az arab országok elleni izraeli agresszió következményeit. Fedorenko határozattervezetet terjesztett a Biztonsági Tanács elé, amelyben határozottan elítéli Izraelt a Suez térségében végrehajtott agressziós lépésért. A határozattervezet követeli, hogy Izrael térítse meg az EAK-nak okozott károkat és hogy a jövőben szigorúan tartsa be a Biztonsági Tanács tűzszüneti határozatát.

A vitában felszólaló Jordánia küldött üdvözölte a szovjet határozattervezetet.

Ezután Goldberg, az Egyesült Államok képviselője is határozat-tervezet terjesztett elő, amely mindkét felet arra szólítja fel, hogy tartózkodjanak a katonai akciók felújításától és támogassák az ENSZ erőfeszítéseit.

A Biztonsági Tanács ülésén felszólalt még India, Anglia, Kanada, Bulgária, Franciaország, Mali, Dánia, Brazília, Argentína és Etiópia küldötte.

Magyar idő szerint hajnali 5.02 órakor a tanács ülését elhalasztották, majd szerdán délután, magyar idő szerint 16.30 órakor ismét összeült, hogy folytassa a közel-keleti helyzet megvitatását. Az ülés azonban csak percekig tartott: a tanács soros elnöke, a japán Curuokán javaslatára az ülést elhalasztották, hogy időt adjanak nem hivatalos megbeszélésekre.

A kár nagy

● Suez (MTI, AFP, MENA)

A Suez ellen elkövetett izraeli tüzérségi terrortámadás hírére a tudósítók egy önként vállalkozó csoportja kedden este a kikötővárosba sietett, hogy beszámoljon a Suezet ért károkról. Már a sivatagi úton a várostól 50-60 kilométernyire, látni lehetett, hogy hatalmas tűzvész dühög Suezben. 100 méteres tűzszlopok emelkedtek a két olajfinomító fölé. A tűzvész megvilágította kihalt utcák pokoli képe fogadta a Suezbe érkező tudósítókat.

Suezben két nagy finomító van: a Suez Oil Company és a Nars Oil Company. A Suez Oil Co. kapacitása 3 millió tonna. A NARS olajfinomító pedig 4 millió tonna évente. A Suez olajfinomító tartályaiiban 80 000 tonna olajat tároltak a támadás napján. Két tartályt telibe találtak a lövedékek, s a tűz áttért a többi tartályra is.

Hamid Mahmud, Suez kormányzója a szerdai korreggeli sajtóértekezleten kijelentette, hogy a kár súlyos. Az EAK két legnagyobb olajfinomítója közül az egyik teljesen elpusztult, a másik ötven százalékosan. Kairóból, Port Saidból és Alexandriából egész éjszaka érkeztek a tűzoltó mentőegységek, de képtelenek voltak a tüzet megfékezni.

Szerdán délután még mindig lángoltak a kedden kigyulladt suezzi olajfinomítók és tartályok. Az AFP jelentése szerint a helyszínen az EAK hat minisztere vizsgálja a legnagyobb egyiptomi ipari komplexumban esett károkat.

Újabb incidens

Egy izraeli repülőgép Suez fölött behatolt az EAK légterébe és gépfegyvertüzet nyitott az izraeli tüzérség keddi támadása következtében kigyulladt olajfinomítóknál a lángokkal küzdő tűzoltóságra — jelenti gyorshírben az AP.

Az incidens szerdán a kora reggeli órákban történt, amint azt a helyszínen tartózkodó újságírók is megál-

lapították. Az egyiptomi légvédelem visszafordulásra készítette a repülőgépet.

Veszteségek

Az egyiptomi katonai szöveg szerint a kedden lefolyt tüzeharcban Izrael a Mirage-gépen kívül, amelynek lelövését már bejelentették, az alábbi veszteségeket szenvedte el: találat ért egy helikoptert, elpusztult tíz izraeli tank és négy páncélgépkocsi. A csatában az izraeli erők elvesztettek továbbá egy tehergépkocsit, öt rakétakilövőt, öt aknavetőt.

Suez kormányzója szerdán közölte, hogy a keddi izraeli tüzérségi támadás veszteséglistája 11 halott: három katonai és nyolc polgári személy vált az izraeli lövedékek áldozatává. A megsebesült katonák száma 32, a polgári személyeké hatvan.

Magyar díszoklevelek szovjet tudósoknak

● Moszkva (MTI)

Szipka József, hazánk moszkvai nagykövete szerdán este fogadást adott azoknak a szovjet tudósoknak, akiket a Magyar Tudományos Akadémia Előnöksége az Akadémia tiszteletbeli tagjává fogadott. Az erről szóló díszokleveleket Jánossy Lajos, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke nyújtotta át Paul Ariszt akadémiкусnak a nyelvtudományok terén, V. A. Trapeznikov akadémiкусnak a műszaki tudományok terén, L. V. Kantarovic akadémiкусnak a matematika és közgazdaságtudomány terén és A. N. Frumkin akadémiкусnak az adémiiai tudományok terén kifejtett tevékenységéért.

A baráti légkörű fogadáson jelen volt Erdey-Grúz Tibor, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, J. V. Pejve, a Szovjet Tudományos Akadémia főtitkára, valamint a szovjet tudomány számos kiválósága.

Új reménység ébredt

A Nagy Október visszhangja Szegeden

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme már 1917. november-december folyamán komoly visszhangot keltett hazánkban, és Szegeden is. Hatása megerősítette a néptömegek küzdelmét a háború és a reakció ellen. Szegedi hatásával érdemes közelebbről megismerkedni.

Testvéri üdvözlés

A város baloldali sajtója örömmel üdvözölte a bolsevikok vezette forradalom győzelmének híreit. Természetesen figyelmét elsősorban az új szovjet állam határozott és őszinte háborúellenessége ragadta meg. „Oroszországban győzött a béke-forradalom”. „Az új orosz kormány békét hirdet” — ilyen jellemző címmel jelentek meg az első tudósítások a szegedi sajtóban. Ebben a szellemben jelentek meg a helyi baloldali újságok első kommentárjai is. „A vérontás megszüntetését várja az emberiség ettől az új fordulattól” — így írt a Dél-Magyarországi.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom új reményeget ébresztett a kiváló szegedi író: Móra Ferenc szívében is. Örült, hogy végre van a világon hatalom, mely szakítani akar az általa is oly gyűlölt véres háborúval. Már három nappal a Péterváron történtek után, november 10-én Az orosz tenger címmel vezércikket írt. (Aláírás nem volt alatta, de stílusa félreérthetetlenül az íróé.) „Repül a nehéz kő s ki tudja hol áll meg... Az orosz proletártömeg megmozdult, s ennek a tömegnek ellene tud-e állni a hazug érveknek, gyűlölködő uszításoknak homoktöltése. Az orosz tenger megmozdult” — ezekkel a szépen megfogalmazott mondatokkal fejeződött be a cikk.

A szegedi munkásság lelkesedéssel fogadta az orosz proletárforradalom híreit. A Munkásközthonban szinte mindennap esténként összejöveteleket rendeztek, hol az ezzel kapcsolatos híreket beszélték és vitatták meg. A „bolsevik” és „szovjet” szavak, valamint Lenin neve ezekben a hetekben vált tisztelettelé városszerte. A magyar Szocialdemokrata Párt november 25-i rendkívüli kongresszusán (melyen melegen üdvözölték az orosz forradalmat) Szegedről két kiküldött vett részt. E delegátusok is megjelentek a budapesti munkásság aznap délutáni tömeggyűlésén, hol kimondták: népünk „testvéri üdvözlését küldi

az orosz forradalmároknak, akik bátor szívvel, erős elmével és kemény kézzel vezetik ki az emberiséget a háború poklából”.

A budapesti, november 25-i nagy megmozdulás élénk visszhangot keltett Szegeden is. A város szocialistái elhatározták: ehhez hasonló szerveznek ők is. December 2-re — a következő vasárnapra — tüztek ki ennek időpontját. Lázás előkészületek történtek ennek érdekében. Egy nappal a tervezett megmozdulás előtt a szegedi Szocialdemokrata Párt értekezletet tartott. Ezen a másnapi tüntetéssel kapcsolatos teendőket beszélték meg. Singer Vera budapesti kiküldött a munkásszonyok és lányok bekapcsolásáról beszélt a háború elleni harcban. „Sorompóba kell állítani a nők tízezreit és száz ezreit a békéért — állapította meg. — Békét akarunk és követelünk az egész világ számára.” (Singer Vera másnap a hódmezővásárhelyi pártértekezleten ismételte el ezt a beszédét.)

Hatalmas tömeg

Eljött december 2. Délután fél háromkor indult el a különböző külvárosi területekről a munkásság tüntető menete. Miközben bejárták az utcákat „Vesszen a háború!” „Eljen az orosz forradalom!” kiáltások harsoztak mindenfelé. A megmozdulásba a szegedi szocialistáknak sikerült bekapcsolniuk a polgári demokratikus ellenzéki csoportokat (különösen a Károlyi-párt helyi híveit). Így a tüntető menethez később sok értelmiség, diák és kisiparos is csatlakozott. A felvonulók (mintegy hatezren!) a Kormómoziba mentek. A megmozduláson részt vevő tömeg — a Népszava tudósítása szerint — „oly hatalmas arányúvá növekedett, amelyhez hasonló ritkán láttak Szegeden”.

A gyűlés fő szónoka Fürdő Sándor, a Szocialdemokrata Párt városi titkára volt. A tömeg lelkes helyeslése közepette üdvözölte az orosz forradalmat. Helyeslően beszélt a szovjet kormány békejavaslatáról. Ugyanakkor éberségre hívta fel a figyelmet a monarchia urainak várható cselvetései és háborúspárti lépései ellen. „Nem engedhetjük meg, hogy az orosz frontról fölszabadult csapatokat, valamint az orosz fogságból hazatérő fiainkat a nyugati frontra vigyék és az öldöklés tovább folyjon” — állapította meg, hangoztatva, hogy a kormány általános békére kell kényszeríteni. Más felszólalók is hasonló szellemben beszélték. Olejnyik József az orosz proletárforradalom tanulságait elemezte. Kifejezte a szegedi munkásság szolidaritását a fiatal szovjet állam iránt. Ugyanez jellemezte Ábrahám és Kovács Izsó szocialdemokrata vezetőik felszólalásait. A december 2-i megmozdulás (miután határozatilag kimondta a bolsevikok vezette orosz forradalom iránti rokonszenvet és a béke követelését) lelkes hangulatban ért véget.

Állásfoglalás

Ezekben a hetekben a polgári demokratikus csoportok szegedi megmozdulásain is a háború elleni harcjátszótta a központi szerepet. Ez jellemezte a női egyenjogúsáért harcoló „Feministák Egyesülete” november 12-i gyűlését is. Itt

dr. Dienes Valéria tartott előadást, melyben az orosz forradalomra is kitért, megállapítva, hogy az közelebb hozta a béke reményét. „A nők politikája békét teremtené” — e szavakkal fejezte be beszédét. Utána a gyűlés meghívott férfi-vendége: Móra Ferenc tartott előadást. Dicsérettel emlékezett meg az asszonyok és lányok magatartásáról a háborús megpróbáltatások közepe; „ők nem pusztítanak” — állapította meg. Móra előadásában határozottan kiállt a háború haladéktalan megszüntetése mellett.

Az orosz forradalom győzelme nyomán megerősödött békehangulat nem nagyon létezett az úri rend szegedi híveinek. A közvéleményre azonban tekintettel kellett lenniük. Ezért Kelemen Béla, Csongrád megye főispánja november 15-i szegedi beszédében szintén a békét hangoztatta, de — ravasz fordulattal — ezt azzal kapcsolta össze, hogy „először győzni kell a harcokban”. Ez a burkoltan háborúbarát megnyilatkozás visszatetszést keltett a városban. Még inkább ellenérzést váltott ki az, hogy Kelemen a (senki által sem hitt) „győzelmes béke” érdekében „hadikölcsön-jegyzésre” szólította fel a lakosságot. Ez utóbbi törekvése azonban teljes kudarcot vallott. Hiába volt a széles körű hatósági nyomás, az elszegényedett, nélkülöz munkások, parasztok, közalkalmazottak nem kívánták „hadikölcsön” jegyzésével segíteni a háború folytatását. A baloldali sajtó gúnyos hangon írt erről: „Ki kellene hirdetni: jegyre lehet csak hadikölcsönt jegyezni! — az emberek tolongának”. A háborúnak nyújtandó pénzügyi támogatása megtagadása a szegedi nép határozott politikai állásfoglalása volt.

Szeged népe megértette...

1917. utolsó heteiben (a karácsonyi és újévi készülődésekre tekintettel) a város politikai élete átmenetileg csendesebbé vált. Ez azonban nem jelentette azt, hogy a háborúellenes erők alszanak. Különösen Móra Ferenc fejtett ki ekkor is éles antimilitarista agitációt. December 15-i vezércikkének címe A gyenge palánta. Ez a cikk határozottan kifejtette: „csak az oroszok cselekszenek érte”. Egy másik cikk nyíltan támadta a német birodalom hatalmasait. Hazánk számára káros és katasztrofális a német militarizmussal való szövetség — ez volt az írás alap gondolata. December 25-én megjelent Móra verse; Pieta — Jelentés az alsótanyáról címmel. Úgy indult, mint egy szokványos karácsonyi vers. Később azonban kiderült, hogy mélyebb mondanivalója van. Amikor Móra leírta, hogy Krisztus fején katonasapka van — ez a jelkép mindenki által érthető lázítás volt a véres háború ellen. „Ó ti hóhérok, ó ti gyilkosok” — az olvasók érezték, kikre vonatkozik e megszólítás...

Az ember növekvő béke reménységének a Nagy Októberi Szocialista Forradalom adott reális alapot. 1917. november-december eseménnyel világosan tanúsították, hogy Szeged népe megértette az orosz forradalom jelentőségét.

Dr. MERÉNYI LÁSZLÓ, a történettudományok kandidátusa

Súlyos bombatámadás Hanoi ellen

Szerdán tíz amerikai repülőgépet lőtt le a VDK léghárítása

● Hanoi (VNA)

Szerdán nehéz napot éltek meg a hanoiak. Az első légiirányító hajnalban nem sokkal egy óra után ébresztette a várost, ezt reggelig még kettő követte. A negyedik pedig a trópusokon szokásos déli pihenőtől fosztotta meg az embereket.

A leghosszabb az ötödik légiirányító volt: az amerikai F-105 és F-4-es vadászbombázók délután 3.45-től 4.35 óráig egymást sűrűn követő hullámokban támadták a várost. Mindjárt az első hullám betört a belváros fölé és szinte válogatás nélkül, vaktában szórta le terhet, hogy mihamarabb kikerüljön a sűrű légvédelmi tűzből. Csakis emberölésre használatos golyósbombák hullottak a sűrűn lakott területekre.

Az áldozatok száma még nem ismeretes, ez az első eset, hogy az amerikaiak golyósbombákkal támadták a főváros belterületét.

A második kötelek ipari létesítményekre szórta bombáit, a harmadik hullám egyik bombája azonban a főváros közigazgatási bizottságának kultúrházára, Hanoi második legnagyobb kulturális létesítményére zuhant.

A VNA jelentése szerint Hanoi felett megsemmisítet-

tek nyolc amerikai repülőgépet. Ezenkívül szerdán a VDK léghárítása Vinh Phuc tartományban is lelőtt két amerikai repülőgépet. A Hanoi ellen támadó gépek közül a lelőtt nyolcon kívül több meg is rongálódott. Sok amerikai pilóta fogságba esett. A VDK fővárosát támadó gépekkel a léghárító ágyúk, föld-levegő rakétaállások, valamint a légierő vette fel a harcot.

● Saigon (AFP)

Saigonban bejelentették, hogy amerikai repülőgépek szerdán újabb légitámadást intéztek a Phuc Yen-i repülőter, a VDK legnagyobb katonai légitámaszpontja ellen. Mint ismeretes, az amerikaiak először kedden bombázták a repülőteret, amely eddig a Washingtonban összehívott gyűnevezett tilalmi listán szerepelt.

● Washington (MTI)

A Johnson-kormány teljes mértékben behódolt a tábornokok követelésének, amikor engedélyezte a Phuc Yen repülőter bombázását. A korábbi „tilos” listán mindössze négy célpont maradt vissza, s a légierő felhatalmazást kapott Hanoi bombázására is.

Befejeződött az algiri értekezlet

● Algír (AFP)

Algírban szerdán délután az úgynevezett „Algiri Charta” elfogadásával és ünneppélyes aláírásával véget ért a fejlődő országok képviselőinek értekezlete, amelynek célja volt előkészíteni a második ENSZ-világkereskedelmi értekezletet, s kialakítani a fejlődő országok közös álláspontját.

Az értekezleten 63 ország vett részt — 29 Afrikából, 18 Ázsiából és 16 Latin-Amerikából. Az aláírási ceremónia előtt már kedden 23 óra 30 perckor megállították az órákat, hogy a fejlődő országoknak a fel-emelkedéshez való jogát le-szövegező alapokmány alá-írása legalább jelképesen egybeessen az ENSZ alapokmány San Franciscó-ban történt aláírásának évfordulójával.

Mindenfelől

Brno

A KGST kőolaj- és földgázipari állandó bizottsága Brnóban október 19-től 24-ig megtartotta ülését. A bizottság megvitatta a küszöbönálló időszak feladatait és kidolgozta a KGST-tagországok együttműködésének távlati tervét.

Kairó

Zuajen szíriai miniszterelnök szerdán délután repülőgépen Kairóból Algírba érkezett, hogy tárgyalásokat folytasson az algériai vezetőkkel a közel-keleti helyzetről. Tíz perccel Zuajen érkezése előtt indult vissza az algériai repülőteréről Mohieddin, az EAK alelnöke, aki ugyancsak a jelenlegi helyzetről tárgyalt.

London

Kiesinger nyugatnémet kancellár szerdán délután befejezte háromnapos londoni látogatását és visszarepült Bonnba.

Lagos

Lagos jelentések szerint Nigéria délkeleti területein folytatódna az elkeseredett harcok a szövetségi csapatok és a biaiakrai között. A lagosi erők megerősítették helyzetüket Calabarban, de élénk ellenállásba ütköztek Oron városa közelében; itt a biaiakrai fontos védelmi létesítményekkel rendelkeznek.

Delhi

Az indiai kormány intézkedéseket hagyott jóvá a születésszabályozás anyagi fedezetének biztosításáról. A sterilizálás, valamint más fogamzásgátló beavatkozás teljes költségét az állam fedezi.

Párizs

Tovább tart a feszültség Madridban, ahol a rendőrség 48 óra alatt több mint 150 embert tartóztatott le — írja az Humanité. — A hír-ügynökségek 300-ra becsülik az egy hét óta letartóztatottak számát.